

Posudek oponenta bakalářské práce – akademický rok 2015/2016

Autor: Alena Pinkasová **Forma studia:** denní **Obor:** Historie se zaměřením na vzdělávání – společenské vědy se zaměřením na vzdělávání

Název práce: Konfesně smíšené sňatky české šlechty v 15. století

Vedoucí BP: PhDr. Zdeněk Beran, Ph.D.

Oponent BP: doc. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.

Hodnoticí kritéria	Hodnocení
Objevnost a originalita tématu	A
Teoretická podkladová koncepce, metodika/metodologie, terminologie, struktura práce	B
Schopnost analýzy pramenů a literatury; jejich úplnost	B
Adekvátnost vyvozených závěrů	A
Stylistika, respektování gramatických norem, poznámkový aparát	C
Výsledný průměr	B

Hodnocení práce:

Práce A. Pinkasové je zasvěcena výzkumu české šlechty pozdního středověku. Z rozsáhlé problematiky si autorka jako předmět analýzy zvolila téma konfesně smíšených sňatků české šlechty v dramatickém 15. století. Na základě analýzy početné pramenné základny a odborné literatury shromáždila skupinu téměř tří desítek doložených šlechtických sňatků mezi katolíky a utrakvisty, a posléze i českými bratry, a to v rozmezí mezi roky 1415 a 1500. Současně vedle evidence náboženské příslušnosti manželů k některému z křesťanských ritů sledovala i manželství uzavíraná mezi příslušníky vyšší a nižší šlechty, tedy sňatky, které měly povahu morgantických spojení. Celé období rozdělila na čtyři časová údobí, korelující s českým politickým vývojem, což se odráželo také v povaze uzavíraných spojení. Například nesourodé sňatky zcela zmizely ve třetím období, jejich četnost však ustupovala již v předchozí fázi interregna.

Kromě čtyř kapitol vybavila autorka práci nezbytným úvodem a závěrem. V úvodu je čtenář informován o výzkumné hypotéze, dále je proveden stručný rozbor heuristiky – zhodnocení literatury a pramenů a představen obsah jednotlivých kapitol. Závěrečné dva odstavce úvodu mají hodnotící povahu a měly být spíše umístěny do závěru.

Závěr, poměrně rozsáhlý a solidně sepsaný, vychází ze získaných poznatků. Kromě toho – nad rámec textu v kapitolách – připojuje překvapivě zhodnocení Jiřího sňatkové politiky, ačkoliv sňatky jeho dětí nebyly do analýzy zahrnuty. Chybí mi také stručné kvantitativní porovnání jednotlivých období, jež bylo možné z tabulek připravit. Připojené čtyři tabulkové přílohy přehledně dokumentují sňatky uzavřené v jednotlivých obdobích. Tabulky mohly být nepochybně zařazeny do textu kapitol. Práce má dále seznam pramenů (řazení jednotlivých svazků Archivu českého není vzestupné), seznam literatury (Petráňova studie nevyšla samostatně, ale jako úvodní studie většího sborníku věnovaného šlechtě) a seznam zkratk.

Stylisticky je práce na slušné úrovni, ale v její druhé polovině se objevuje téměř dvacet nejruznějších chyb. Jedná se o porušení větné vazby (s. 18), nesprávné pády (s. 18 dvakrát, 22, 23), chybějící slovo (s. 17), nepřesné vyjádření (s. 4, 16, 18, 22, 24, 27), tu a tam i poněkud zastaralá stylistika (s. 30). Drobné nesrovnalosti lze nalézt v psaní čárek ve větě (dvakrát s. 12, 21, 23, 28) a dokonce i ve shodě podmětu s přísudkem (s. 3 a 24).

Práce jako celek naplňuje původně vymezený cíl. Jedná o zdařilý pokus získat základní představu o četnosti konfesně smíšených manželství české šlechty ve století husitské revoluce a následných konfesijních střetů ukončených až kutnohorským náboženským smírem v březnu 1985. Analýza a komparace získaných údajů potvrzuje prolínání znepřátelených věrouk mezi šlechtickými manžely dávno předtím, než politické elity dospěly k uzavření trvalého konfesijního míru. Ukazuje se, že k nim docházelo již v prvním období revolučního vzruchu a následné občanské války, a to z různých důvodů, které autorka osvětluje, a dokonce i přes bariéry stavovství mezi pány na straně jedné a rytíři či vladyky na straně druhé.

Přes připomínky práce studentky Aleny Pinkasové vyhovuje nárokům na závěrečnou práci v bakalářském studijním oboru Historie se zaměřením na vzdělávání – společenské vědy se zaměřením na vzdělávání. Hodnotím ji stupněm ....

Připomínky, k nimž je třeba zaujmout stanovisko:

1/ V textu byli sice zmíněny sňatky synů a dcer krále Jiřího, ale v tabulce se zadokumentováno pouze jeho manželství s Johanou z Rožmitálu; sňatky dětí chybí. Autorka ani neodkazuje na základní českou práci k dynastii Poděbradů. Čerpá pouze z ryze genealogické práce S. Głogowského *Potomci krále Jiřího z Poděbrad*, ta je navíc uvedena nesprávně jen podtitulkem. Přitom jiné monografie o šlechtických rodech autorka zná.

2/ V případě Smiřických je povýšení do panského stavu v 15. století sice skutečností, ale rod potom znovu klesl mezi rytíře. K jejich návratu mezi vyšší šlechtu došlo až v poslední třetině 16. století. Rozhodně však nelze řadit mezi rytíře příslušníky rodu Černčických z Kácova, rod byl jednou z větví rozrodu lekna – Kouniců. Byl snad někde v literatuře Arnošt Černčický z Kácova považován za příslušníka rytířského stavu? Pokud ano, bylo by potom třeba alespoň v poznámce na takový rozpor upozornit. Je zřejmé, že tím tak mizí i jedno nesourodé manželství mezi rytířem a dcerou panského rodu.

3/ K dějinám šlechty existuje četná starší i novější genealogicko-heraldická literatura, i když někdy rozdílné kvality. Proč nebyla v práci využita?

V Praze 22. května 2016

doc. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.